OBSAH

Kapitola první MEZINÁRODNÍ VZTAHY A DIPLOMACIE V ŠEDESÁTÝCH A SEDMDESÁTÝCH LETECH

Nové tendence ve vývoji mezinárodních vztahů 6
Upevnění pozic světového socialismu 9
Mírový program 12
Vtělení hlavních zásad leninské zahraniční politiky do Ústavy SSSR 14
Vzrůstající úloha osvobodivších se států v mezinárodních vztazích 15
Oslabení pozic kapitalismu ve světě 20

Kapitola druhá DALŠÍ UPEVNĚNÍ JEDNOTY SOCIALISTICKÝCH STÁTŮ A JEJICH MEZINÁRODNÍHO POSTAVENÍ

1. ROZVOJ BRATRSKÝCH STYKŮ MEZI SOCIALISTICKÝMI STÁTY A PROHLUBOVÁNÍ KOORDINACE JEJICH ZAHRANIČNÍ POLITIKY 28

Upevňování akční jednoty socialistických států v mezinárodním dění a prohlubování koordinace jejich zahraničněpolitických akcí 28
Rozšiřování dvoustranných styků a spolupráce mezi socialistickými zeměmi a upevňování jejich jednoty na smluvním základě 38
Orientace na socialistickou hospodářskou integraci 42

2. DALŠÍ UPEVNĚNÍ MEZINÁRODNÍHO POSTAVENÍ SOCIALISMU 45

Upevnění mezinárodního postavení NDR a všeobecné uznání její svrchovanosti 45
Internacionalistická pomoc národům Československa v hájení jejich socialistických vymožeností 50
Vítězství hrdinného vietnamského lidu. Upevnění pozic socialismu v Indočíně 59
Ztroskotání imperialistické blokády Kubánské republiky 63
Boj KLDR za sjednocení země a normalizaci situace na Korejském poloostrově, podporovaný socialistickými zeměmi 68
Mongolská lidová republika 73
Polská lidová republika 75
Bulharská lidová republika 79
Maďarská lidová republika 81
Rumunská socialistická republika 83
Socialistická federativní republika Jugoslávie 84
Albánie 86
Antisocialistická politika vedení Čínské lidové republiky 86

Kapitola třetí DIPLOMATICKÝ BOJ ZA DOVRŠENÍ MÍROVÉHO USPOŘÁDÁNÍ V EVROPĚ

Sovětsko-americké kontakty v letech 1961—1963 90
Upevnění mezinárodního postavení NDR 95
Další iniciativa socialistické diplomacie v druhé polovině šedesátých let 99
Boj kolem zahraničněpolitických koncepcí v NSR 100
Uzavření smlouvy mezi SSSR a NSR z 12. srpna 1970 a její význam 102
Smlouva mezi Polskem a NSR ze 7. prosince 1970 106
Čtyřstranná dohoda o Západním Berlíně z 3. září 1971 107
Normalizace vztahů mezi NDR a NSR a mezi NDR a Západním Berlínem 110
Pražská smlouva z 11. prosince 1973. Normalizace vztahů NSR s dalšími socialistickými zeměmi 113

Kapitola čtvrtá KONFERENCE O BEZPEČNOSTI A SPOLUPRÁCI V EVROPĚ

1. NÁVRHY ZEMÍ VARŠAVSKÉ SMLOUVY NA DOSAŽENÍ POKROKU V ÚSILÍ O EVROPSKOU BEZPEČNOST 116
2. NÁVRHY ZEMÍ VARŠAVSKÉ SMLOUVY NA PRAKTICKOU PŘÍPRAVU SVOLÁNÍ CELOEVROPSKÉ KONFERENCE 120
3. ÚČAST SOCIALISTICKÝCH ZEMÍ NA PŘÍPRAVÁCH K USPOŘÁDÁNÍ CELOEVROPSKÉ KONFERENCE 126
4. KONFERENCE O BEZPEČNOSTI A SPOLUPRÁCI V EVROPĚ 130

První etapa celoevropské konference v Helsinkách 130
Druhá etapa celoevropské konference v Ženevě 132
Úspěšné dokončení třetí etapy celoevropské konference v Helsinkách 137
Realizace Závěrečného aktu celoevropské konference 143
Bělehradská schůzka 146

Kapitola pátá OD KONFRONTACE K JEDNÁNÍ A K UVOLŇOVÁNÍ MEZINÁRODNÍHO NAPĚTÍ

1. SOVĚTSKO-FRANCOUZSKÉ VZTAHY 151

Rozvoj sovětsko-francouzských politických vztahů v letech 1965—1977 152
Návštěva L. I. Brežněva ve Francii v červnu 1977 160
Návštěva Giscarda d'Estaing v SSSR v dubnu 1979 163
Rozvoj dvoustranných sovětsko-francouzských vztahů v hospodářství, vědě, technice a kultuře 165

2. VZTAHY MEZI SOVĚTSKÝM SVAZEM A NĚMECKOU SPOLKOVOU REPUBLIKOU 166

Význam moskevské smlouvy pro rozvoj vztahů mezi SSSR a NSR 168

Schůzka L. I. Brežněva s Willym Brandtem v září 1971 na Krymu 169
Rozvoj vztahů mezi SSSR a NSR po vstupu moskevské smlouvy v platnost 170
Návštěva L. I. Brežněva v NSR v květnu 1973 172
Sovětsko-západoněmecké vztahy v letech 1973—1977 173
Návštěva L. I. Brežněva v NSR v květnu 1978 176

3. SOVĚTSKO-AMERICKÉ VZTAHY 178

Vytváření předpokladů pro zlepšení sovětsko-amerických vztahů 180
Sovětsko-americké jednání na nejvyšší úrovni. Obrat k lepšímu ve vztazích mezi SSSR a USA v letech 1972—1975 183
Sovětsko-americké vztahy v letech 1976—1979 196

4. ROZVOJ MÍROVÉ SPOLUPRÁCE SSSR S VELKOU BRITÁNIÍ, ITÁLIÍ A DALŠÍMI ZÁPADOEVROPSKÝMI ZEMĚMI 204

SSSR a Velká Británie 205
SSSR a Itálie 209
SSSR a země severní Evropy 212
Vztahy SSSR s Řeckem 220
Vztahy SSSR se Španělskem 221
Vztahy SSSR s Portugalskem 222
Vztahy SSSR s Belgií, Holandskem a Lucemburskem 223

Kapitola šestá VÍTĚZSTVÍ SIL MÍRU A SOCIALISMU V INDOČÍNĚ

1. VÁLKA VE VIETNAMU 227

Vměšování USA do vnitřních záležitostí vietnamského lidu a zmaření ženevských dohod z roku 1954 Spojenými státy 227
Agrese USA ve Vietnamu 229
Diplomatický boj VDR a NFOJV proti agresi USA 231
Manévry americké diplomacie 232
Pomoc SSSR bojujícímu Vietnamu 233
Jednání představitelů VDR a USA v Paříži 237
Čtyřstranné jednání v Paříži 238
Dohoda o ukončení války a obnovení míru ve Vietnamu 245
Mezinárodní konference o Vietnamu 246
Upevnění sovětsko-vietnamské spolupráce 246
Sjednocení Vietnamu 248

2. BOJ LAOSU ZA NEZÁVISLOST A SPOLEČENSKÝ POKROK 250

Zmaření ženevských dohod o Laosu z roku 1954 Spojenými státy 250
Ženevská konference v letech 1961—1962. Ženevské dohody z roku 1962 255

Zostření boje v Laosu 257
Vytvoření Laoské lidově demokratické republiky 260

3. ZTROSKOTÁNÍ POLITIKY IMPERIALISMU V KAMBODŽI 262

4. AGRESE ČLR PROTI VIETNAMU. DALŠÍ ZOSTŘENÍ SITUACE V INDOČÍNĚ 268

Kapitola sedmá BOJ SOVĚTSKÉHO SVAZU ZA ZASTAVENÍ HOREČNÉHO ZBROJENÍ A ZA ODZBROJENÍ (1964—1978)

Smlouva o nešíření jaderných zbraní 272
Nová etapa v boji sovětské diplomacie za odzbrojení 275
XXV. sjezd KSSS — program dalšího boje za odzbrojení 283
Zvláštní zasedání Valného shromáždění OSN k odzbrojení 289
Odzbrojení — zásadní linie sovětské zahraniční politiky 290

Kapitola osmá SEVEROATLANTICKÝ BLOK — ODPŮRCE UVOLŇOVÁNÍ MEZINÁRODNÍHO NAPĚTÍ

Prohlubování rozporů v NATO v souvislosti s jadernou hegemonií USA v Severoatlantickém paktu 294
Boj o projekty mnohostranných jaderných sil 297
SSSR demaskuje americké plány na vytvoření mnohostranných jaderných sil NATO 299
Vystoupení Francie z vojenské organizace NATO 300
Organizační změny v NATO 302
NATO v období uvolňování mezinárodního napětí 310

Kapitola devátá PROBLÉMY ZAJIŠTĚNÍ MÍRU A BEZPEČNOSTI V ASII A V OBLASTECH TICHÉHO A INDICKÉHO OCEÁNU

Přeměny v Asii — cesta k trvalému míru a bezpečnosti v tomto světadílu 316
Sovětský svaz v boji za mír a bezpečnost v Asii 320
Mezinárodní podpora úsilí SSSR o zajištění míru a bezpečnosti v Asii 323
Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN) 326
Imperialistické vojenské bloky — hrozba pro mír a bezpečnost v Asii 330
Pokusy o vytvoření nových bloků 333
Imperialistická politika USA — hlavní překážka na cestě k míru a bezpečnosti v Asii a v oblastech Tichého a Indického oceánu 334
Stanovisko Japonska k otázkám asijské bezpečnosti 339

Kapitola desátá MEZINÁRODNÍ VZTAHY A DIPLOMACIE NA DÁLNÉM VÝCHODĚ

1. AKTIVIZACE ZAHRANIČNÍ POLITIKY JAPONSKA 344

2. VZTAHY JAPONSKA SE SOVĚTSKÝM SVAZEM 346

3. VÝVOJ JAPONSKO-AMERICKÉHO PARTNERSTVÍ 353

Prodloužení „bezpečnostní smlouvy" 354
Dohoda o souostroví Okinawa 356
Japonsko-americké rozpory 358
Opatření k upevnění japonsko-amerického spojenectví 359

4. JIŽNÍ KOREA VE STRATEGICKÝCH PLÁNECH IMPERIALISTICKÝCH STÁTŮ 360

Imperialistické vměšování do záležitostí korejského lidu 360
Smlouva o „vztazích" mezi Japonskem a jižní Koreou a japonské pronikání do jižní Koreje 362
Jižní Korea v plánech USA 364

5. ČÍNA A IMPERIALISTICKÉ STÁTY 365

Americko-čínské vztahy: konfrontace a jednání 366
Americko-čínské schůzky na nejvyšší úrovni 370
Normalizace japonsko-čínských vztahů 374
Peking a západní Evropa 376

6. VZTAHY ČÍNSKÉ LIDOVÉ REPUBLIKY SE SOVĚTSKÝM SVAZEM A MONGOLSKOU LIDOVOU REPUBLIKOU 377

Rozbíjení přátelství a spolupráce mezi SSSR a ČLR pekingským vedením 378
Ozbrojené provokace maoistů na hranicích se Sovětským svazem 380
Sovětské návrhy na zajištění trvalého míru mezi SSSR a Čínou 382
Zhoršení čínsko-mongolských vztahů 386

Kapitola jedenáctá ZAHRANIČNÍ POLITIKA A DIPLOMACIE JIHOASIJSKÝCH STÁTŮ

1. ROZVOJ SPOLUPRÁCE JIHOASIJSKÝCH ZEMÍ SE STÁTY SOCIALISTICKÉHO SPOLEČENSTVÍ 389

Vztahy SSSR a dalších zemí socialistického společenství s Indií 389
Sovětsko-pákistánské vztahy 393

2. POHRANIČNÍ KONFLIKT MEZI ČÍNOU A INDIÍ 395

Události na čínsko-indických hranicích v letech 1959 a 1962 395
Postoj SSSR k čínsko-indickým pohraničním konfliktům 398
Prostřednictví nezúčastněných zemí 399

3. INDICKO-PÁKISTÁNSKÝ OZBROJENÝ KONFLIKT V ROCE 1965 400

Boj sovětské diplomacie za zastavení ozbrojeného konfliktu 403
Taškentská deklarace 404

4. VOJENSKÝ KONFLIKT MEZI PÁKISTÁNEM A INDIÍ V ROCE 1971. VYTVOŘENÍ BANGLADÉŠE 407

Osvobozenecký boj lidu Východního Pákistánu a indicko-pákistánské vztahy 407
Diplomatické manévry USA a Číny ke zvýšení napětí v jižní Asii 409
Úsilí sovětské diplomacie o mírové vyřešení krize v jižní Asii 412
Situace v jižní Asii po zastavení vojenských akcí na indickém subkontinentě 416

Kapitola dvanáctá BOJ PROTI AGRESI IMPERIALISMU NA BLÍZKÉM VÝCHODĚ A VE VÝCHODNÍM STŘEDOMOŘÍ. DIPLOMACIE ZEMÍ STŘEDNÍHO VÝCHODU

1. AGRESE IZRAELE PROTI ARABSKÝM ZEMÍM V ROCE 1967 A KRIZE NA BLÍZKÉM VÝCHODĚ 420

Příprava ozbrojené agrese Izraele proti arabským zemím 420
Stažení vojsk OSN ze Sinajského poloostrova 422
Izrael a imperialistické státy maří snahy o vyřešení krize diplomatickými prostředky 424
Diplomatické akce SSSR v souvislosti s přípravou izraelské agrese 426
Agresívní válka Izraele proti Arabům 427
Boj za zastavení vojenských akcí 428

2. BOJ ZA ODSTRANĚNÍ NÁSLEDKŮ IZRAELSKÉ AGRESE 430

Konfrontace arabských zemí na nejvyšší úrovni 430
Pomoc socialistických zemí obětem agrese 431
Rezoluce Rady bezpečnosti č. 242 z 22. listopadu 1967 433
Jarringova mise 434
Newyorské konzultace a obnovení Jarringovy mise 435
Palestinské hnutí odporu. Události v Jordánsku roku 1970 438
Smlouvy SSSR o přátelství a spolupráci s arabskými zeměmi Blízkého východu 439

3. DIPLOMACIE VE DNECH ARABSKO-IZRAELSKÉ VÁLKY Z ROKU 1973. BOJ SSSR ZA SPRAVEDLIVÉ MÍROVÉ UROVNÁNÍ NA BLÍZKÉM VÝCHODĚ 441

Zostření situace na Blízkém východě v důsledku imperialistických manévrů 441
Válka mezi Izraelem a Araby v říjnu 1973 442
Spolupráce arabských zemí 444
Nový přístup spojenců USA k záležitostem na Blízkém východě 445
Diplomatický boj o zastavení vojenských akcí 446
První etapa ženevské mírové konference o Blízkém východě 449

Mezinárodní uznání Organizace pro osvobození Palestiny 450
Dohody o odpoutání arabských a izraelských vojsk 451
Události v Libanonu 453
Další iniciativní kroky SSSR v boji za spravedlivý mír na Blízkém východě 455
Zkomplikování situace na Blízkém východě v důsledku manévrů reakčních mezinárodních sil 459
Jednání v Camp Davidu. Egyptsko-izraelská „mírová" smlouva 462

4. BOJ SOVĚTSKÉ DIPLOMACIE ZA MÍROVÉ UROVNÁNÍ KYPERSKÉ OTÁZKY 466

5. ZAHRANIČNÍ POLITIKA AFGHÁNISTÁNU, ÍRÁNU A TURECKA 469

Sovětsko-afghánské přátelské vztahy 469
Rozvoj sovětsko-íránských styků 471
Rozvoj vztahů dobrého sousedství mezi Tureckem a SSSR 474

Kapitola třináctá DIPLOMACIE AFRICKÝCH ZEMÍ

1. VSTUP DIPLOMACIE AFRICKÝCH ZEMÍ NA MEZINÁRODNÍ SCÉNU 478

Vytvoření Organizace africké jednoty 479
SSSR podporuje boj nezávislých afrických zemí za upevnění jejich politické nezávislosti a svrchovanosti 480
Francouzsko-alžírské jednání. Evianské dohody 482
Zvýšení úlohy afrických zemí v mezinárodních záležitostech. Vytvoření africké skupiny v OSN 484
Konžská krize v letech 1960—1964 486

2. DIPLOMATICKÝ BOJ AFRICKÝCH STÁTŮ ZA UPEVNĚNÍ NEZÁVISLOSTI A PROTI NEROVNOPRÁVNÝM SMLOUVÁM 490

Diplomatický boj afrických zemí proti francouzskému neokolonialismu 491
Boj Alžírska za revizi evianských dohod 493
Boj afrických států proti neokolonialistické politice britského imperialismu 494
Rhodeská otázka 496
Namibijská otázka 497
Zesílené pronikání USA do Afriky 498
Intriky imperialistů v Nigérii. Pokus o vytvoření loutkového státu Biafra 500
Diplomatická činnost ČLR v Africe v letech 1963—1968 501

3. PŘEMĚNA OAJ V DŮLEŽITÝ FAKTOR MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ. POZITIVNÍ ÚLOHA OAJ V ŘEŠENÍ MEZIAFRICKÝCH KONFLIKTŮ V ŠEDESÁTÝCH LETECH 503

Mauretánská otázka 506
Alžírsko-marocký pohraniční konflikt 507
Alžírsko-tuniský hraniční spor 509

4. DIPLOMACIE AFRICKÝCH ZEMÍ V SEDMDESÁTÝCH LETECH 509

Zvýšení úlohy Afriky v současných mezinárodních vztazích 509

Boj pokrokových afrických států proti neokolonialistické politice západních států 512
Snaha západních států udržet své pozice v Africe 515
Imperialistická agrese proti Angole 521
Boj afrických zemí za likvidaci koloniálních a rasistických režimů v jižní Africe 524
Africké země a boj za uvolňování napětí, za mírové řešení krizových situací v Africe 529
Konflikt ve věci Západní Sahary 530
Události v Zairu 533
Agrese proti Etiopii 535
Zostření vztahů mezi Egyptem a Libyí 536

5. ROZVOJ VZTAHŮ MEZI SSSR A AFRICKÝMI ZEMĚMI 537

Kapitola čtrnáctá DIPLOMACIE LATINSKOAMERICKÝCH STÁTŮ A MEZIAMERICKÉ VZTAHY

1. SOCIÁLNĚ EKONOMICKÉ ZMĚNY V LATINSKÉ AMERICE A NOVÉ ZAHRANIČNĚPOLITICKÉ TENDENCE 544
2. NÁVRAT USA K „TVRDÉMU" KURSU V LATINSKÉ AMERICE 548

Ozbrojený vpád USA do Dominikánské republiky 549
Projednávání intervence USA v Radě bezpečnosti OSN 552

3. DIPLOMATICKÝ BOJ LATINSKOAMERICKÝCH REPUBLIK PROTI IMPERIALISTICKÉ POLITICE BLOKÁDY KUBY 554

Nepřátelská politika USA vůči Kubě 554
Sankce Organizace amerických států proti Kubě 555
Zkrachování politiky blokády Kuby v OAS 560

4. BOJ PANAMY NA OBRANU NÁRODNÍ SVRCHOVANOSTI A AMERICKO-PANAMSKÉ VZTAHY 565

Agresívní akce USA v Panamě 566
Jednání mezi USA a Panamou o Panamském průplavu 569
Výjezdní schůze Rady bezpečnosti OSN v Panamě 571
Nové americko-panamské jednání o Panamském průplavu 573

5. PODVRATNÁ ČINNOST USA V LATINSKOAMERICKÝCH ZEMÍCH A PŘEVRAT V CHILE 576

Zahraniční politika vlády Lidové jednoty v Chile 578

6. BOJ PROTICHŮDNÝCH TENDENCÍ V MEZIAMERICKÝCH VZTAZÍCH 582

Diplomatický boj o reorganizaci OAS a meziamerických vztahů 582
Hnutí v Latinské Americe proti horečnému zbrojení 586
„Nový dialog" USA s Latinskou Amerikou 588

Kapitola patnáctá HNUTÍ NEZÚČASTNĚNÝCH — DŮLEŽITÝ FAKTOR SVĚTOVÉ POLITIKY

Začátek hnutí nezúčastněných. Bělehradská konference roku 1961 597
Káhirská konference nezúčastněných států roku 1964 599
Další růst hnutí nezúčastněných. Lusacká konference roku 1970 600
Hnutí nezúčastněných v sedmdesátých letech. Konference v Alžíru a Kolombu 602

Kapitola šestnáctá ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ A OTÁZKA UDRŽENÍ MÍRU

Růst počtu členů OSN. Změna poměru sil 610
Nová taktika imperialistických států v OSN 611

1. AKCE OSN PROTI AGRESI, ZA UPEVNĚNÍ MÍRU A ZA ODZBROJENÍ 613

OSN a mírové soužití 613
Deklarace o nevměšování 615
Deklarace o posílení mezinárodní bezpečnosti 616
Definice agrese 617
Mírový program a OSN 618
O uzavření světové smlouvy o nepoužití síly v mezinárodních vztazích 620
Deklarace o prohloubení a upevnění uvolňování mezinárodního napětí 621
Činnost Rady bezpečnosti 623
Zavedení periodických a výjezdních schůzí Rady bezpečnosti 624

2. PROTI KOLONIÁLNÍMU SYSTÉMU IMPERIALISMU 625

Boj OSN za splnění Deklarace o poskytnutí nezávislosti koloniálním zemím a národům 625
Proti posledním baštám kolonialismu 626

3. BOJ KOLEM CHARTY OSN 629

Otázka použití síly jménem OSN 629
Pokusy o revizi Charty 631

4. OTÁZKY ZDOKONALENÍ STRUKTURY OSN 633

OSN musí být skutečně univerzální organizací 634
Rozšíření Rady bezpečnosti a Hospodářské a sociální rady 635
Návrhy SSSR na změny struktury sekretariátu OSN 636
Zařazení ruštiny a jiných jazyků mezi pracovní jazyky OSN. Rozpočtové otázky 537

5. HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OTÁZKY V ČINNOSTI OSN 638

Otázky mezinárodního obchodu a hospodářské spolupráce v OSN 638
Za reorganizaci mezinárodních hospodářských vztahů 640

Sociálně právní otázky v OSN 641
Odsouzení fašistické junty v Chile 642

6. OTÁZKY VĚDECKOTECHNICKÉ REVOLUCE V ČINNOSTI OSN. ODBORNÉ ORGANIZACE 643

Za mírové využití jaderné energie 644
Spolupráce ve využívání kosmu 644
Otázky mořského práva v OSN 646
Činnost odborných organizací OSN 646
Některé výsledky a perspektivy činnosti OSN 648

ZÁVĚR 650

Příloha METODY A ORGANIZAČNÍ FORMY SOUČASNÉ DIPLOMATICKÉ ČINNOSTI 655

Orgány pro řízení zahraniční politiky 657
Resort zahraničních věcí 658
Diplomatická zastupitelství 659
Diplomatická korespondence 662
Diplomatické kontakty 665
Diplomatická jednání 667
Zahraničněpolitické informace 668
Diplomatický protokol 670

JMENNÝ REJSTŘÍK 673